

Gælder pligten til opsøgende arbejde også i forhold til f.eks. voksne med ADHD?

En far ringer gentagne gange ind til DUKH, fordi hans voksne søn med ADHD og lettere psykisk sygdom sejler rundt imellem systemerne og rundt i tilværelsen i det hele taget.

Faderen oplever, at ingen vil tage ansvar, og alt ansvar skubbes over på ham og den øvrige del af familien. Nu orker han og familien ikke mere. Den voksne søn er på førtidspension. Han er ude i lidt småkriminalitet og narkomisbrug og fører et liv i overhalingsbanen. Når det går skidt, vender han hjem til familien og vil have dem til at sørge for hjælp, men når det "kører derudad", så afviser han umiddelbart hjælp fra familien og fra andre.

DUKH's erfaringer

I DUKH oplever vi ganske ofte, at det kan være svært for en voksen med ADHD, der søger om f.eks. bostøtte eller behandling i et botilbud, at få deres sag behandlet.

Ansøgningen fra borgeren skubbes måske rundt fra afdeling til afdeling internt i kommunen, og hvis ansøgeren ikke selv udviser interesse og motivation, kan det ske, at kommunen ikke handler i sagen. Ofte stiller kommunen krav om, at borgeren selv skal møde op til samtale, før kommunen vil realitetsbehandle sagen..

Når borgeren ikke medvirker i sagen

I DUKH ser vi afvisninger af f.eks. ansøgninger om bostøtte, hvor sagsbehandleren anfører, at "hvis borgeren ikke medvirker, er han ikke berettiget til hjælp".

I den slags sager, hvor borgeren ikke aktivt medvirker, bør sagsbehandleren som et minimum anføre, at det kan være nødvendigt at afgøre ansøgningen ud fra de allerede foreliggende oplysninger. Dette sker dog heller ikke altid.

Det fremgår ganske rigtigt af retssikkerhedslovens § 4, at borgeren skal være aktiv deltagende i forhold til ansøgninger og iværksatte indsatser.

Det betyder, at borgeren derfor skal kende sine rettigheder og pligter for at kunne tage ansvar og gøre sin medindflydelse på sagsbehandlingen gældende. Det er kommunes opgave at sikre sig og tilrettelægge sagsbehandlingen, så det bliver muligt for borgeren at medvirke i behandlingen af sin sag.

Frakendelse af bostøtte

Vi oplever i DUKH sager, hvor borgeren har en bostøtte, som bliver frakendt med begrundelsen, at han ikke har været hjemme to gange i træk, når bostøtten har været på besøg.

Vi oplever, at en række kommuner ikke er gode til at tage sig af de borgere, der ikke selv presser på for at få hjælp eller umiddelbart ikke altid er i stand til at leve op til indgåede aftaler. Vi oplever også, at forvaltningslovens regler om partshøring, begrundelse og klagevejledning m.v. ikke altid bliver overholdt over for denne gruppe af borgere.

Hvad siger lovgivningen?

Kommunen har pligt til at hjælpe borgere, der ikke kan tage vare på sig selv og ikke selv efterspørger hjælp. Det fremgår bl.a. af servicelovens formålsbestemmelser inden for voksenområdet.

Efter servicelovens § 81 skal kommunen tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.

Formålet med indsatsen efter servicelovens § 81:

- Forebygge at problemer forværres.
- Understøtte muligheder for at fastholde ressourcer, øget selvstændighed, samt forbedre sociale og personlige funktioner.
- Forbedre muligheder for livsudfoldelse.
- Fremme den enkeltes muligheder for inklusion i samfundet, og øge muligheden for deltagelse i beskæftigelse, uddannelse og sociale relationer.
- Helhedsorienteret støtte, tilpasset den enkeltes særlige behov.

Efter servicelovens § 12 skal kommunen sørge for tilbud om gratis rådgivning til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.

Tilbuddet om rådgivning skal også omfatte opsøgende arbejde. I Vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven (vejledning nr. 1 til serviceloven) er det uddybet i pkt. 134:

”Når det drejer sig om indsatsen over for mennesker med særlige behov, herunder rådgivning, har kommunerne en forpligtelse til selv at udføre en opsøgende indsats for at nå ud til grupper, som ikke, eller kun sjældent, selv henvender sig. Dette gælder ... i forhold til forskellige grupper af voksne, ..., hvor baggrunden for kravet om opsøgende indsats bl.a. kan være, at grupper, der er socialt udsatte eller truet af social udstødelse, i nogle tilfælde holder sig væk fra de offentlige forvaltninger.

De kan have svært ved at overholde aftaler med forvaltningen eller ved at kunne anvende og forstå den vejledning, der gives.”

Opsøgende rådgivning

I samme vejlednings pkt. 136 fastslås det, at der kan være tilfælde, hvor en borger med en funktionsnedsættelse ikke har kontakt med myndighederne. Der kan være situationer, hvor den pågældende ikke af sig selv efterspørger råd og vejledning, selv om han eller hun måske har et behov. Det kan f.eks. gælde en borger, der lever relativt isoleret og uden tradition for kontakt med myndighederne.

I en sådan situation har kommunen en særlig forpligtelse til at tilbyde rådgivning.

Det fremgår yderligere af vejledningen, at formålet med rådgivningen og det opsøgende arbejde er at sikre, at de pågældende familier og mennesker med handicap tilbydes relevante tilbud om støtte og

hjælp. Tilbud som kan være kompenserende foranstaltninger, relevante uddannelses – eller beskæftigelsestilbud.

Foranstaltninger og tilbud skal tilbydes med henblik på at afhjælpe eller lette følgerne af funktionsnedsættelsen eller sociale problemer.

I vejledningens pkt. 137 anerkendes det, at det opsøgende arbejde og rådgivningen over for disse mennesker ofte må foregå på de pågældendes præmisser. Kontakten må skabes, hvor de pågældende opholder sig. Det kan være på banegårde, parkanlæg eller andre samlingssteder i lokalmiljøet.

Det opsøgende arbejde kan også være relevant i forbindelse med aktivitets- og samværstilbud, væresteder, natcaféer, herberger og forsorgshjem og andre tilbud, hvor borgeren henvender sig uden visitation.

Afrunding

Pligten til opsøgende arbejde efter servicelovens § 12 gælder også i forhold til voksne med ADHD (også selv om pågældende modtager førtidspension).

Muligheder for at yde en særlig opsøgende hjælp er således til stede.

I DUKH kunne vi ønske, at kommunerne i højere grad ville være opsøgende i forhold til voksne med psykiske handicaps fx ADHD og/eller sociale problemer.

Det opsøgende arbejde kunne måske være med til at sikre, at de tilbydes hjælp i en eller anden form, selv om de måske ikke udviser den store interesse.

Forældre m.fl. ville så ikke have oplevelsen af at stå alene med ansvaret.

Hvis du er interesseret i at læse mere omkring lovgrundlaget og Ankestyrelsens principafgørelser, kan du læse mere på Retsinformation.dk

I dette Praksisnyt er henvist til:

[Lov om social service\(serviceloven\) nr. 573 af 24. juni 2005 jf. lovbekendtgørelse nr. 798 af 7. august 2019](#)

[Forvaltningslov \(Forvaltningsloven\) Nr. 571 af 19. december 1985 Jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014](#)

[Vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven \(vejledning nr. 1 til serviceloven\) nr. 9347 af 28. marts 2017](#)

[Retssikkerhedsloven Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område nr. 453 af 10. juni 1997 Jf. lovbekendtgørelse nr. 826 af 16. august 2019](#)

DUKH Praksisnyt

Nr. 4 - 19.03.2020/SL